

Δύο χρόνια χωρίς τον Σταύρο Κωνσταντακόπουλο

Barikat

Υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι καταφέρνουν με τον πιο απλό τρόπο να φωτίσουν και να κάνουν κατανοητές τις πιο σκοτεινές και δυσνόητες συγκυρίες.

Για όσους/ες είχαμε την τύχη να τον γνωρίσουμε μία τέτοια περίπτωση ήταν ο Σταύρος Κωνσταντακόπουλος. Ήδη από τα φοιτητικά του χρόνια ήταν ενεργό μέλος της Αριστεράς μέσα από τις τάξεις ΕΚΟΝ Ρήγας Φεραίος. Από τότε και μέχρι το τέλος της ζωής του ποτέ δεν έπαψε να αγωνίζεται, όπου και αν βρέθηκε. Ως ακαδημαϊκός υπερασπίστηκε το άρθρο 16 και τον δημόσιο και δημοκρατικό χαρακτήρα του Πανεπιστημίου μπροστά στην βίαιη νεοφιλελεύθερη εκπαιδευτική αναδιάρθρωση που εξαπέλυσαν οι ελληνικές κυβερνήσεις από το 1999 μέχρι το 2015. Υπήρξε μέλος της ΚΕ του ΣΥΡΙΖΑ και συντονιστής της Οργάνωσης των Πανεπιστημιακών του.

Στις πολιτικές του παρεμβάσεις καθώς και στο ακαδημαϊκό του έργο δεν έπαψε ποτέ να επισημαίνει την ένταση μεταξύ Φιλελευθερισμού και Δημοκρατίας η οποία οξύνεται με την νεοφιλελεύθερη μετάλλαξη του πρώτου¹. Μέσα από την πλούσια αρθρογραφία του είχε εκφράσει τους προβληματισμούς του για το ρόλο των επικοινωνιολόγων μέσα σε ένα αριστερό κόμμα τους οποίους τους είχε αντιπαραβάλλει με τους γραφειοκράτες του 20ου αιώνα και υποστήριζε ότι αποξενώνουν το κόμμα από την κοινωνία και τις μάζες². Παραθέτουμε μικρό απόσπασμα:

«Πίσω όμως από την μεταλλαγή αυτή, το πέρασμα, δηλαδή, της κυριαρχίας από τους γραφειοκράτες στους ειδικούς της επικοινωνίας κρύβεται μια κυριολεκτικά ανθρωπολογικού χαρακτήρα αλλαγή, με την οποία, πρέπει, επιτέλους, η Αριστερά να λογαριαστεί: το πέρασμα από την κοινωνία των μαζών στην κοινωνία των ατόμων. Η αόρατη παρουσία των επικοινωνιολόγων γίνεται επιτρεπτή, εφόσον οι οργανώσεις βάσης των κομμάτων της Αριστεράς υπολειπόμενες ή ερημώνονται. Η απουσία των ορατών κάνει δυνατή την παρουσία των αοράτων. Η σχεδόν αποκλειστική ενασχόληση του σύγχρονου ατόμου με τα οίκοι του αφήνει τον δημόσιο χώρο, εφόσον τέτοιος θα υπάρχει πάντα, να τον νέμονται αποκλειστικά αυτοί οι πολύ λίγοι, που στην ουσία δεν ενδιαφέρονται να αλλάξει τίποτα.

Κατά συνέπεια το να τα βάζεις αποκλειστικά με τους επικοινωνιολόγους είναι σαν να νομίζεις ότι καταπολεμάς το πρόβλημα διώχνοντας τον καπνό αλλά αφήνοντας τη φωτιά να καίει. Αν η Αριστερά δεν επιλύσει το πρόβλημα του ατομικισμού, πρόβλημα υπερβολικά δύσκολο, δεν μπορεί να προσδοκά τίποτε. Η Αριστερά των μαζών που γνωρίσαμε, θα δώσει αναπόφευκτα τη θέση της στην Αριστερά των προσωπικοτήτων. Αν, τώρα, οι «προσωπικότητες» αυτές είναι γραφειοκράτες ή επικοινωνιολόγοι έχει ασφαλώς τη σημασία του, μόνον που η σημασία αυτή είναι κατά πολύ υποδεέστερη της σημασίας που έχει η ενεργή παρουσία των μαζών στην προσπάθεια να επικρατήσει η ισότητα στις κοινωνίες μας.»

Επίσης ασχολήθηκε με το ζήτημα της σχέσης κοινωνίας-κόμματος-κυβέρνησης, θεματική που απασχόλησε ιδιαίτερα την αριστερή αρθρογραφία το πρώτο διάστημα μετά την ανάδειξη του ΣΥΡΙΖΑ σε κυβέρνηση, όπου υποστήριξε την αναγκαιότητα της ανάδυσης διαύλων ελέγχου και επικοινωνίας του κόμματος έναντι της κυβέρνησης και της κοινωνίας

έναντι των δύο άλλων, καθώς όπως ο ίδιος σημείωνε: «Αν συγκεντρωθεί όλη εξουσία στα χέρια της κυβέρνησης, δεν θα έχουμε παραβιάσει μόνον την αρχή της ισότητας, καταστατική αρχή ύπαρξης της Αριστεράς, αλλά θα έχουμε γίνει και αναποτελεσματικοί εφόσον θα έχουμε αφυδατώσει την ύπαρξη του κόμματος και έτσι θα έχουμε στερηθεί, με μοιραία αποτελέσματα, το άκουσμα της φωνής της κοινωνίας, που μέχρι τα τώρα γνωστά κυρίως μέσα από το κόμμα εκφράζεται»³.

Από το έργο που άφησε πίσω του δεσπόζει το βιβλίο «Ατομικισμός, επανάσταση και δημοκρατία» σχετικά με την πολιτική θεωρία του Τόκβιλ , του οποίου υπήρξε συστηματικός μελετητής. Δίδαξε στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης από το 1992 ως το 2003, ενώ ύστερα δίδασκε μέχρι τον θάνατό του Πολιτική Θεωρία στο τμήμα Πολιτικών Επιστημών και Ιστορίας του Παντείου.

Από την 27η Φεβρουαρίου του 2015, ημέρα που έφυγε από κοντά μας, έχουν αλλάξει πάρα πολλά.

Το μόνο σίγουρο όμως είναι ότι η απουσία της πληθωρικής και χαρούμενης προσωπικότητάς του και των διεισδυτικών αναλύσεών του παραμένει έντονη για όλους/ες μας.

1 <https://www.youtube.com/watch?v=wSFUv26V-yk>

2 <https://www.avgi.gr/article/10812/5363713/apo-ten-koinonia-ton-mazon-ste...>

3 <https://www.avgi.gr/article/10811/5292543/to-komma-kai-e-kybernese>